

ספריי — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שנת
ראשון

דרכי
שמיני

מאמרי
החדש הזה לכם,
א"ר אלעזר עתידין צדיקים
תרצ"ד

מכבוד קדושת

אדמו"ר יוסף יצחק

וצוקללה"ה נבנים זי"ע
שניאורסאהן
מליובאוויטש

יוצא לאור על ידי מערכת
"אוצר החסידים"

770 איסטרן פארקוויי ברוקלין, נ.י.

שנת חמשת אלפים שבע מאות ששים ושלוש לבריאה
מאה שנה להולדת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח

תשורה

מהתוועדות חסידים המרכזית

לרגל יום הגדול והקדוש יו"ד-י"א שבט ה'תשס"ג

בית הכנסת ובית המדרש ליובאוויטש שבליובאוויטש - 770

כתובתינו באינטרנט: <http://www.moshiach.net/blind>

הצדיק, וכללות עבודת הצדיקים הנשיאים הוא הדבקות בהעלם העצמי דעצמות א"ס. וזהו דכתיב שער החצר הפנימית הפונה קדים, דקדים הוא בחי' א"ס קדמונו ש"ע בחי' עצמות א"ס כאן נא' שם הוי' כסדרו ולמפרע ברמו בלבד, דימי המעשה וביום השבת הוא ר"ת שם הוי' כסדרו, המעשה וביום השבת יפתח הוא ר"ת שם הוי' למפרע, והכל ברמו דוקא משום דהשם שכלול בעצמותו ממש הוא בלא אותיות זהו אופן עבודתם בעלמא דין, ולכן הנה שכרם הוא שיקראו לפניהם קדוש דענין הקריאה הוא גילוי ממש. דזהו דכתיב אני בצדק אחזה פניך דהצדיקים בהיותם בעלמא דין הנה הפנימי' הוא רק במדרי' אחזה שהוא רמו, אשבע בהקיץ תמונתך דבהקיץ לע"ל בתחיית המתים אז אשבעה תמונתך בגילוי פנימי ממש דתמונת ה' יראה, זי"ע.

ב"ה.

פתח דבר

לקראת יום הגדול והקדוש העשירי בשבט, יום הסתלקות-הילולא של כ"ק אדמו"ר (מהוריי"צ) נ"ע, ויום התחלת הנשיאות של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח נשיא דורנו,

- הננו מוציאים לאור - בפעם הראשונה מגוכתי"ק - את המאמר ד"ה החדש הזה לכם, והמשכו ד"ה א"ר אלעזר עתידין צדיקים - תרצ"ד, שנאמרו ע"י כ"ק אדמו"ר (מהוריי"צ) נ"ע בש"פ ויקרא וב' ניסן תרצ"ד*.

להביכותא דמילתא בא בראש הקונטרס צילום מעמוד האחרון של המאמרים בגוכתי"ק.

מערכת "אוצר החסידים"

מוצש"ק פ' בא, ה'תשס"ג

ברוקלין, נ.י.

מאה שנה להולדת כ"ק אדמו"ר מה"מ

שם רירט אָן דעם עצם ופועל המשכת העצם, שהרי כשקוראים לאדם בשמו הוא נפנה לקוראו, הרי כל עצמותו נפנה לקוראו בשמו, וכן הוא בענין השבחים דבקריאת שם יש יתרון מכמו שבה בלא קריאת שם, מפני שהשם נוגע בהעצם ממש, ולא זו בלבד מה שנוגע בהעצם אלא עוד ממשיך את העצם, משא"כ האור אינו ממשיך את העצם, ועם היות דאור הוא מעין העצם דע"ז הרי ממנו יודעים את העצם, ומ"מ אינו ממשיך את העצם, ואדרבה אור קטן נמשך אל האור הגדול ממנו כמו אור הנר לאור האבוקה, אבל השם ה"ה ממשיך את העצם, והרי מובן מזה דהשם מגיע בעצמות הנפש במדרג גבוה יותר מהאור המתפשט ממנו, והיינו דעם היות דהשם הוא העלם הנה שרשו הוא בהעצמות, דהעצמות ה"ה בחי' העלם בעצם ומשם שרש השם, והאור הוא אור המתפשט מהעצם. והדוגמא מזה יובן למעלה דבחי' שם הוא בבחי' עצמות אוא"ס והוא בחי' שמו העצמי הכלול בעצמותו ממש, דהנה כל הבחי' ומדרג' שנת"ל הנה הכל הוא בחי' ומדרג' באוא"ס ב"ה, אבל שמו העצמי הוא ששמו ית' קדמון קדמותו ית' והוא בחי' העלם העצמי דא"ס, ונת' דהשם שרשו בבחי' העצמות היינו דספי' המל' שהיא בחי' שם ובחי' העלם הנה שרשה בבחי' עצמות א"ס בחי' שמו העצמי, וזהו דבר"ה ויוהכ"פ אנו צועקים המלך להמשיך בחי' ספי' המל' משרשה ומקורה הראשון, שז"ע המלך הקדוש בחי' קדושת העצמות דעצמות א"ס שזוהו אמיתת בחי' קדש. דהנה כללות אוא"ס הוא בחי' קדוש ויש ג"פ קדוש זהו הג' בחי' ומדרג' באוא"ס שנת"ל עצם האור ואוא"ס שקודם עלות הרצון ובחי' האוא"ס דעלות הרצון, ואמיתת בחי' קדש הוא בחי' שמו העצמי בחי' העלם העצמי דא"ס, שעז"נ וקדשתי את שמי הגדול שמקדש את שמו הגדול, כללות הבחינה דאוא"ס ב"ה שלפני הצמצום שנמשך מבחי' אתה קדוש בשמך קדוש, וזהו שמו של הקב"ה, וצדיקים נקראים על שמו של הקב"ה, דאי' בס' גינת אגוז שיש שם הוי' בלא אותיות ומבואר במ"א שזוהו בחי' שמו העצמי. וזהו דגבי האבות נא' ושמי הוי' לא נודעתי להם דאמיתת בחי' שם הוי' שנק' שמי הוי' הוא בחי' שמו העצמי בחי' העלם העצמי דא"ס לא נודע להאבות, ורק למשה שהי' דור שביעי לאברהם והי' נשיא אליו נתגלה השם דשם הוי', ונצטוה לגלות שם הוי' לכנס"י והוא ע"י תורה, דע"י התורה נמשך בחי' עצמות א"ס, דעל התורה כתיב כאשר יאמר משל הקדמוני שע"י התורה נמשך בחי' עצמות א"ס. דהנה התורה היא ממוצע בין א"ס לנש"י, וכמא' תלת קשרין מתקשראן דא בדא ישראל מתקשראן באורייתא ואורייתא בקוב"ה, דההתקשרות היא בבחי' דבקות עצם בעצם, דהממוצע דתורה שבין הא"ס לנש"י הוא שהממוצע אינו מפסיק ביניהם ונמשך בחי' העצמות ממש, וזהו"ע לאתתקנא רזא דשמי' דע"י התומ"צ ממשיכים בחי' שמו העצמי. וזהו עתידים צדיקים שיאמרו לפנייהם קדוש דשכרן בהגילויים דלע"ל הוא שיקראו ע"ש של הקב"ה שהוא הגילוי היותר נעלה, ויאמרו לפנייהם קדוש דעלייתם בבחינה ומדרגה זו דקדוש יהי' כדרך שאומר לפני הקב"ה הכוונה לפי אופן עבודתו ויגיעתו בעלמא דין, ולכן אומר כדרך שאומר בלשון יחיד דוקא דקאי על אופן עבודתו של

(* לתוכן המאמרים - ראה ד"ה זה עטר"ת (סה"מ עטר"ת ע' קצו ואילך). ד"ה טוב שם תרפ"ז (סה"מ תרפ"ז ע' קנד ואילך). ד"ה אתה הראת תש"ג (סה"מ תש"ג ע' 62 ואילך).

המאור, רק שאין אנו יודעים מהות האור מפני שהעצם מובדל מהאור, שהרי האור הוא הארה שאין בו מהעצם כלל, ומפני הבדלת ערך העצם מהאור, הנה משום זה אין אנו יודעים מהות המאור, אבל מציאותו של המאור נודע לנו, מפני שהאור הוא מעין המאור והיינו מפני שהאור הוא גילוי, וכל גילוי ה"ה דבוק בהעצם ע"כ הוא מעין העצם ומגלה את העצם בענין מציאותו עכ"פ, דכ"ו הוא באור, אבל מהשם אין אנו יודעים את העצם כלל. ועם היות שהשם יש לו שייכות עם העצם, וכמו בקריאת שמות דאדה"ר שקרא שמות לכל הבהמה והחי' ואמר לזה נאה לקרות שם שור ולזה שם ארי', מפני דאותיות אלו מחיים אותו, דזה שרשו מפני ארי' שבמרכבה עליונה וזה שרשו מפני שור שבמרכבה עליונה, ואמר הקב"ה למלאכי השרת ראו חכמתו גדולה משלכם, דקריאת שמות היא חכמה גדולה, דאם הי' ענין הסכמי הרי גם המה"ש היו יכולים לקרא בשם, הרי שהשם יש לו שייכות להשרש ומקור, ומ"מ הנה מהשם אין אנו יודעים את העצם היינו שרשו ומקורו, והראי' הוא מזה גופא שאמר הקב"ה ראו שחכמתו גדולה, והרי מהאור לידע את העצם אם הוא השמש או אור היום או לבנה וכה"ג באור האבוקה והנר אין צריכים חכמה גדולה, ואם מהשם היו ג"כ יכולים לדעת את העצם הרי החיות כבר נמשך להם וכבר הי' השם בהעלם וא"כ הי' אפשר לדעת את השרש, אלא שמהשם אין יודעים את העצם, ואדה"ר ידע לקרא שמות מפני שידע את העצם היינו השרש ומקור, והוא גילה לנו את השמות והשייכות שלהם לשרשם ומקורם, וג"ז הוא רק בכללות המין, והרי יש פרטי שמות בשמות פרטים, וכמו במין המדבר הנה כללות השם הוא אדם מפני שנברא מן אדמה ומפני דשרשו מבחי' אדם העליון שעל הכסא, דאדם הוא ל' אדמה לעליון, ויש שמות פרטי' כמו אברהם יצחק ויעקב שיש כמה בני"א שנקראים בשם אחד ואין דומים זל"ז לא בהשגת שכלם ולא במזג מדותיהם ולא בהעבודה שלהם באהוי"ר והיינו שמובדלים זמ"ז בכל עניניהם ונקראים בשם אחד, הרי שמהשם איננו יודעים את העצם, וטעם הדבר הוא לפי שהשם הוא בהעלם, ולהיותו בהעלם א"א לדעת ע"י את העצם. והדוגמא מזה למעלה באצילות דספי' דאצי' הן אורות שהן גילוי', דכל ענין האצי' הוא בחי' גילוי אור, וכמאמר הוהר דבגין דישתמודעון ל' שנודע ענין אלקות, כי לולא האצי' דעולם האצי' לא היו יודעים כלל אלקות וע"י האצי' אנו יודעים אלקות, וגם אנו יודעים בחי' או"א"ס שלמעלה מאצילות, והוא להיות דאצי' הוא אור והאור הוא מעין העצם ומגלה את העצם. והנה ספי' המלי' נק' שם, שם כבוד מלכותו, מלך שמו נק' עליהם, דספי' המל' הוא בחי' העלם, הרי שהאור יש בו יתרון מעלה על שם בזה שהאור הוא בחי' גילוי וגם בו וע"י יודעים את העצם.

אין לענין היותו המהות האור מפני שהעצם מובדל מהאור, שהרי האור הוא הארה שאין בו מהעצם כלל, ומפני הבדלת ערך העצם מהאור, הנה משום זה אין אנו יודעים מהות המאור, אבל מציאותו של המאור נודע לנו, מפני שהאור הוא מעין המאור והיינו מפני שהאור הוא גילוי, וכל גילוי ה"ה דבוק בהעצם ע"כ הוא מעין העצם ומגלה את העצם בענין מציאותו עכ"פ, דכ"ו הוא באור, אבל מהשם אין אנו יודעים את העצם כלל. ועם היות שהשם יש לו שייכות עם העצם, וכמו בקריאת שמות דאדה"ר שקרא שמות לכל הבהמה והחי' ואמר לזה נאה לקרות שם שור ולזה שם ארי', מפני דאותיות אלו מחיים אותו, דזה שרשו מפני ארי' שבמרכבה עליונה וזה שרשו מפני שור שבמרכבה עליונה, ואמר הקב"ה למלאכי השרת ראו חכמתו גדולה משלכם, דקריאת שמות היא חכמה גדולה, דאם הי' ענין הסכמי הרי גם המה"ש היו יכולים לקרא בשם, הרי שהשם יש לו שייכות להשרש ומקור, ומ"מ הנה מהשם אין אנו יודעים את העצם היינו שרשו ומקורו, והראי' הוא מזה גופא שאמר הקב"ה ראו שחכמתו גדולה, והרי מהאור לידע את העצם אם הוא השמש או אור היום או לבנה וכה"ג באור האבוקה והנר אין צריכים חכמה גדולה, ואם מהשם היו ג"כ יכולים לדעת את העצם הרי החיות כבר נמשך להם וכבר הי' השם בהעלם וא"כ הי' אפשר לדעת את השרש, אלא שמהשם אין יודעים את העצם, ואדה"ר ידע לקרא שמות מפני שידע את העצם היינו השרש ומקור, והוא גילה לנו את השמות והשייכות שלהם לשרשם ומקורם, וג"ז הוא רק בכללות המין, והרי יש פרטי שמות בשמות פרטים, וכמו במין המדבר הנה כללות השם הוא אדם מפני שנברא מן אדמה ומפני דשרשו מבחי' אדם העליון שעל הכסא, דאדם הוא ל' אדמה לעליון, ויש שמות פרטי' כמו אברהם יצחק ויעקב שיש כמה בני"א שנקראים בשם אחד ואין דומים זל"ז לא בהשגת שכלם ולא במזג מדותיהם ולא בהעבודה שלהם באהוי"ר והיינו שמובדלים זמ"ז בכל עניניהם ונקראים בשם אחד, הרי שמהשם איננו יודעים את העצם, וטעם הדבר הוא לפי שהשם הוא בהעלם, ולהיותו בהעלם א"א לדעת ע"י את העצם. והדוגמא מזה למעלה באצילות דספי' דאצי' הן אורות שהן גילוי', דכל ענין האצי' הוא בחי' גילוי אור, וכמאמר הוהר דבגין דישתמודעון ל' שנודע ענין אלקות, כי לולא האצי' דעולם האצי' לא היו יודעים כלל אלקות וע"י האצי' אנו יודעים אלקות, וגם אנו יודעים בחי' או"א"ס שלמעלה מאצילות, והוא להיות דאצי' הוא אור והאור הוא מעין העצם ומגלה את העצם. והנה ספי' המלי' נק' שם, שם כבוד מלכותו, מלך שמו נק' עליהם, דספי' המל' הוא בחי' העלם, הרי שהאור יש בו יתרון מעלה על שם בזה שהאור הוא בחי' גילוי וגם בו וע"י יודעים את העצם.

צילום מעמוד האחרון של המאמרים בגוכתי"ק כ"ק אדמו"ר (מהור"י"צ) נ"ע

אמנם עם היות דיש יתרון המעלה באור על שם בבי' ענינים, הא' דאור הוא גילוי ושם הוא העלם, והב' דע"י האור יודעים מציאות העצם וע"י השם אין יודעים את העצם, מ"מ הרי יש יתרון בשם על האור בזה שהשם הוא נוגע בהעצם,

בס"ד, ש"פ ויקרא, פרשת החדש, רצ"ד.

החדש הוזה לכם ראש חדשים, ראשון הוא לכם לחדשי השנה. וצ"ל מהו"ע כפל הענין באמרו ראשון הוא לכם לחדשי השנה, הרי אחר שכבר נאמר החדש הוזה לכם ראש חדשים מהו עוד ראשון הוא לכם, ומהו אומרו לכם ועוד כופלן, דלכאורה הי' ל"י לומר החדש הוזה ראש חדשי השנה, ומהו האריכות דהחדש הוזה הוא ראש חדשים והוא ראשון לחדשי השנה. והנה מאמרו ראשון הוא לכם לחדשי השנה מזה מובן דזה מה שהחדש הוזה הוא ראש חדשי אינו ענין חדשי השנה, דאל"כ לא הי' מזכיר אח"כ ראשון הוא לחדשי השנה, ואנו יודעים מזה ב' ענינים, הא' דיש בחינה ומדריגה שהיא ראש חדשים ואינו מענין חדשי השנה, ועוד יש בראש חדשים זה גם מדרי' שהוא ראשון לחדשי השנה וגם הוא אינו מענין חדשי השנה דעולם, והב' שהצווי הוא דהראש חדשים שאינו מענין חדשי השנה הוא דוקא יהי' ראשון לחדשי השנה, וצ"ל מהו הבחינה ומדריגה דראש חדשים שאינו מחדשי השנה, ומהו"ע תוכן הצווי דראש חדשים הוא יהי' ראשון גם לחדשי השנה דעולם, והיינו דגם בהחדשי השנה דעולם תהי' ההמשכה והגילוי דראש חדשים. אשר ממוצא דבר אנו יודעים דיש ב' בחי' ומדרי' שהם ראש וראשון, וההפרש ביניהם הוא דראשון ענינו התחלה, וכמו בענין המספר דראשון הוא התחלה מה שאחריו בא שני ושלישי וכו', וראש ענינו מה שכולל הכל, וכמו בגוף האדם הרי הראש כולל כל חיות כחות הנפש ופעולותיהם באברי הגוף וכמ"ש רבינו נ"ע בפנ"א, והיינו דכל האברים יש להם מקום מיוחד בראש אשר שם נמצא אותו הגיד דרוח חיים אשר בו וע"י נמשך החיות והכח השייך אל האבר ההוא, כי כל בריאותם ופעולתם של האברים הכל כאשר לכל תלוי במעמד ומצב בריאותם והתפתחותם של גידי האברים כמו שהם נמצאים בראש הכולל כל חיות הגוף, והיינו דהראש עצמו הרי יש בו ב' ענינים, הא' פרטי והם פעולות הפרטיות המתיחסות אליו ביחוד והם ענג רצון שכל ומח', והב' כללי מה ששייך לכל האברים שהם הכלים והאורות שלהם שהם הכחות. דהנה בחולי הגוף ר"ל יש ב' אופנים, הא' חולי האבר, והב' חולי המקור שהוא הגיד שבראש השייך להאבר ההוא, אשר באמת הנה גם בהראש עצמו היינו שהראש הוא אבר פרטי כנ"ל יש בו עצמו ג"כ ב' הענינים דפרטי וכללי, דהנה הראש בפעולותיו הפרטים דענג רצון ושכל ומח' הי"ה אבר פרטי, כמו העין בפעולת הראי' והאזן בפעולת השמיעה והרגל בפעולת ההילוך, וא"כ הרי גם ענין פעולותיו הפרטי' של הראש תלוי במעמד ומצב בריאות הגידיים השייכים לפעולות ההם כמו שהם נמצאים בחלק הראש שהוא כללי הכולל כל כחות הגוף, דהו"ע הראש שכולל הכל, וגידי הרוח חיים של האברים הנמצאים בראש הן המה ההתחלה והראשון של הכח וחיות האבר הפועל פעולת הכח ההוא. כן הוא בגוף האדם וכן הוא גם בענין הזמן דיש בו ראש וראשון, דר"ה הוא ראש הכולל חיות כל השנה, וממנו מתחלק אח"כ ליי"ב חדשי השנה וכל חדש מתחלק

הרצון הנה שם אין מספר לספי', וא"כ הרי גם בקודם עלות הרצון הרי גם שם שייך שמות ל' רבים. והגם דספי' אין קץ אינן בבחי' ריבוי והתחלקות, מ"מ הי' הבחינה והמדריגה דאחד, ולא הבחינה והמדריגה דיחיד, דאחד הוא התאחדות הפרטים, וכמ"ש במ"א בההפרש דג' ענינים אחד יחיד וקדמון. וא"כ לפי"ז צ"ל דזה מה דכל ענין התו"מ הוא לאתקנא רזא דשמי', הנה רזא דשמי' הוא בחי' עצם האור שלמעלה מבחי' גילוי, וכמב' במ"א בארוכה דעצם האור לא בגדר גילוי כלל, ובחי' הגילוי הוא בחי' התפשטות האור. וכדוגמא שיש ב' מדרי' בסתום הא' מה שסתום לגבי המקבלים, והיינו שאין זה סתום בעצם כי בעצם הוא בחי' גילוי בעצמו, רק שהוא למעלה מגילוי אל המקבלים, והב' הוא בחי' סתום בעצם, דהסתום בעצם אינו בחי' גילוי לעצמו, וע"כ אינו בגדר גילוי כלל היינו שאין ענינו ענין הגילוי. וכמו"כ הוא באוא"ס שלפ"צ דגם האוא"ס שקודם עלות הרצון הוא בחי' ההעלם לגבי העולמות, והיינו דאין זה מה שבבחי' שייכות אל העולמו' אבל הוא בחי' ההעלם לגבי עולמות, ועם היות דבפרטי מדרי' בחי' ההעלם של הגילוי איך שהוא בהאוא"ס שלפ"צ הוא בחי' אוא"ס דעלות הרצון, מ"מ הנה גם בחי' אוא"ס שקודם עלות הרצון אין זה בחי' העלם לגמרי שה"ה בחי' גילוי לעצמו, ורק בחי' ומדרי' עצם האור זהו מה שסתום ונעלם בעצם, וזהו לאתקנא רזא דשמי' הכוונה בחי' עצם האור שאינו בגדר גילוי כלל, והיינו דאין ענינו ענין הגילוי אלא התוקף העצמי, וע"ד אמת הוי' שהשם הוי' דלעילא הוא האמת היינו התוקף עצמי דשם הוי' דלתתא, וזהו הוא ושמו דבחי' הוא זהו עצם האור שלמעלה מענין הגילוי, והוא בחי' רזא דשמי'.

וביאור הענין הוא, דהנה עם היות דשם ואור הוא ענין אחד דמה שבל' המקרא והמדרש נק' שם הנה בל' הוזהר וכתבי האריז"ל נק' אור, מ"מ יש הפרש בין אור ושם, דהנה אור הוא גילוי, שהרי בלא גילוי אין זה אור, דכל ענין הגילוי הוא כשבא באור המאיר, וכמו בהגילויים שבאדם דכתי' חכמת אדם תאיר פניו הי' גילוי אור שנראה וניכר גם להזולת, וכמו שנראה בחוש דמי שעוסק במושכלות הי' ניכר בעור פניו ממש, והוא להיות דכל גילוי בא באור המאיר. ושם הוא העלם שהרי השם הוא בהעלם שאינו ניכר ונראה כלל, וזה שהשם אינו נראה הרי אין זה שהוא רק לגבי הזולת אלא דגם לעצמו אינו ניכר כלל, ועם היות דהחיות הוא ע"י השם, ולכן הנה מי שהוא חולה ר"ל מוסיפים לו שם או משנים את שמו, והחיות הוא נרגש אל האדם, הנה זהו רק מה שהחיות נרגש אבל השם אינו נרגש כלל, והעד כאשר האדם לא ידע את שמו שקראוהו בעת לידתו הנה מעצמו לא ידע את זה, כי השם אינו נרגש אליו, וטעם הדבר מפני שהשם הוא העלם. ולכן הנה מהאור יודעים מציאות המאור וגדלותו, וכמו אור הנר ואור האבוקה הרי מהתפשטות האור יודעים אם המאור הוא נר או אבוקה, ובנר גופא יש נר דק שאינו מאיר כ"כ ונר עב בפתילה עבה ומאירה יותר, וכמו"כ אור השמש ואור היום, הרי שמהאור אנו יודעים מציאות

לימים וכל יום לשעות וכל שעה לרגעים, אשר כללות כולם הם כלולים תחלה בהראש דשנה ואח"כ בא בראשי חדשים דחדשי השנה, וכן בהראשון לחדשי השנה, ור"ה הוא בתשרי, ומהו אומרו על ניסן ראשון הוא לכם לחדשי השנה, ובמה הוא יתרון המעלה דראש דניסן על הראש דתשרי, אשר מתוכן הענין מובן דחדשי השנה מתיחסים אל הראש דתשרי, אלא שבא הצוויו דלכם יהי הראש דניסן גם ראשון לחדשי השנה. אך הענין הוא דהנה אי' במד"ר (שמות פט"ו פיסקא י"ב) משבחר הקב"ה בעולמו קבע בו ראשי חדשים ושנים וכשבחר ביעקב ובניו קבע בו ר"ה של גאולה שבו נגאלו ישראל ממצרים ובו עתידין ליגאל, והיינו דתשרי וניסן שניהם ראש, דתשרי הוא חדש של בריאת העולם והוא ראש השנה אשר הוא כדוגמת ראשית הבריאה, וכמאמר זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון, דבכל שנה ושנה הנה ר"ה הוא כתחלת הבריאה ממש, וניסן הוא חדש של גאולה, וזה החדש הזה דניסן חדש הגאולה הוא רק לכם, והוא היינו הגאולה הוא ראש של כל עניני התחדשות ואשר ע"כ ראשון יהי לכם גם לחדשי השנה. והענין הוא דהנה רש"י ר"פ בראשית כתב אר"י לא הי' צריך להתחיל את התורה אלא מהחדש הזה לכם, ומה טעם פתח בבראשית משום כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים. ופי' בעה"מ ע"פ הקבלה דזהו סוד הצמצום שנעשה חלל ומקו"פ שמוזה שרש התהוות הכלים להוות ולהחיות בי"ע שז"ע מע"ב, ואח"כ כתיב ויניחהו בג"ע לעבדה ולשמרה דהכוונה הוא להמשיך תוס' אורות ע"י הקו, עד שלעתיד יהי גלוי אוא"ס אחר הצמצום כמו קודם הצמצום. והנה ע"י חטא עה"ד נתרבה גבול החיצונים וע"י שעבוד מצרים זכו למ"ת להמשיך ע"י התו' גילוי אוא"ס, דלאום מלאום יאמץ דכאשר נתרבה גבול החיצונים לא נמשך האור בקדושה, וע"י שסבלו מרירות דמצרים בשעבוד חומר ולבנים נתתקנו וזכו למ"ת שניתן להם תומ"צ, ועי"ז ממשיכים גילוי אוא"ס ב"ה.

והנה מה שביאר הע"ה דע"י תומ"צ ממשיכים גילוי אוא"ס ב"ה עד שלעתיד יהי הגילוי דאוא"ס אחר הצמצום כמו שהי' קודם הצמצום, צריך ביאור, דהלא בהמשכה זו אין בו חידוש בעקרו על מה שהאיר קודם הצמצום, והיינו דהחידוש שנעשה ע"י העבודה בתו"מ הוא רק בב' ענינים, הא' מה שמתקן הפגם מה שנפגם ע"י חטא עה"ד, והב' מה שבתחלה לפני הצמצום הי' גילוי האור מצד כי חפץ חסד הוא דטבע הטוב להטיב והמשכה זו שע"י תו"מ היא ע"י עבודת הנבראים, דודאי הדבר דב' ענינים אלו הם התחדשות, אבל אינו עדיין ההתחדשות העיקרי דתו"מ דענינם להוסיף אור, וכדאי' בזה דכל ענין התומ"צ הוא לאתקנא רוא דשמיא, דלכאורה א"מ מהו"ע רוא דשמיא והול"ל לאתקנא שמי' מהו אומרו רוא דשמי'. אך הענין הוא דהנה כתב הרמב"ם (הל' יסוה"ת פ"ו ה"א) [כל המאבד (מוחק) שם מן השמות הקדושים הטהורים שנקרא בהם הקב"ה לוקה מן התורה (הלכה ב') ושבעה שמות הם וכו' שהן הו' שמות שאינן נמחקים, וכמבואר במ"א אשר בפרט"י הם עשר

הוא הארה, ב' שהשם הנה ע"י הבלתי מציאות שלו בא מציאות ממש. עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד שמו שם א' האוא"ס שקודם עלות הרצון, שזהו למעלה מהאור דעלות הרצון, וע"י העבודה בתומ"צ ממשיכים האוא"ס שקודם עלות הרצון.

והנה עם היות שהאור שבבחי' עלות הרצון אינו בערך האוא"ס שקודם עלות הרצון, עד שהאור א"ס שקודם עלות הרצון הוא רז וסוד לגבי האוא"ס דעלות הרצון, ונת' דזהו"ע לאתקנא רוא דשמי' שע"י התומ"צ ממשיכים בחי' האוא"ס דקודם עלות הרצון, דהמשכה זו הי' חידוש גמור היינו מה שלא הי' גם קודם הצמצום, דהאור שהאיר במקום החלל ומקו"פ לפני הצמצום הוא בחי' האוא"ס דעלות הרצון, וכאשר ע"י תומ"צ ממשיכים בחי' האוא"ס דקודם עלות הרצון הי' התחדשות גמורה. ומ"מ אין זה עדיין חידוש אמיתי, דכל ענין החידוש הוא רק לגבי החלל ומקו"פ, דבמקום שנעשה ע"י הצמצום החלל ומקו"פ הנה גם לפני הצמצום לא האיר אור זה דקודם עלות הרצון, וא"כ כאשר ע"י תומ"צ ממשיכים את האוא"ס דקודם עלות הרצון הי' חידוש גמור, והחידוש הוא בב' ענינים, הא' בעצם ההמשכה מה שממשיכים אור חדש שלא האיר מעולם במקום החלל ומקו"פ גם לפני הצמצום, והב' באופן ההמשכה דההמשכה היא ע"י עבודת הנבראים בקיום התומ"צ. אמנם כל החידוש הזה הוא רק לגבי החלל ומקו"פ ולא שהוא אור חדש בעיקרו, היינו אור שנתחדש הגילוי שלו מה שלא הי' תחלה כלל. דהנה ידוע דגם האוא"ס שלפני עלות הרצון הי' ג"כ בחי' הגילוי דאוא"ס, רק שהוא בחי' גילוי לעצמו, דהאור דעלות הרצון הוא בחי' גילוי השייך אל העולמות, והאור שקודם עלות הרצון הוא בחי' גילוי לעצמו. וכידוע דבאור יש ב' מדרי' הא' אור המאיר לעצמו, הב' אור המאיר לזולתו, שהכל הוא בעצמותו, והם ב' בחי' ומדרי' קודם עלות הרצון ועלות הרצון, והיינו דעלות הרצון הוא הגילוי לעצמו אור השייך אל הזולת היינו אל העולמו', וקודם עלות הרצון הוא הגילוי לעצמו אור שאינו שייך אל העולמות, ועם היות דאינו שייך אל העולמות אבל גם זה הוא בחי' גילוי, והי' בחי' התעוררות כללי עכ"פ, דמאחר שהוא בחי' גילוי הי' בחי' התעוררות כבי', וממילא הגם שאינו בבחי' שייכות אל העולמות, הי' מ"מ ג"כ לא בבחי' הבדלה לגמרי מן העולמות. ולכן הנה ב' בחי' ומדרי' אלו הם ב' המדרי' ממלא וסובב כמו שהן באוא"ס שלפני הצמצום, והן שרשי ממכ"ע וסוכ"ע דלאחר הצמצום, דבחי' עלות הרצון הוא אור הממלא לפני הצמצום והוא שרש בחי' ממכ"ע אחר הצמצום, ואוא"ס שקודם עלות הרצון הוא אור הסובב לפני הצמצום והוא שרש בחי' סוכ"ע אחר הצמצום. והרי בחי' סוכ"ע הגם שזהו בבחי' הבדלה מהעולמו' מ"מ יש לו שייכות לעלמין כנודע, וא"כ בחי' אוא"ס שקודם עלות הרצון ג"כ בבחי' איזה שייכות אל העולמות, ומובן דבהמדרי' שלפני הצמצום הכל הוא בבחי' הפלאה ביותר, ומ"מ הוא בבחי' איזה שייכות. וגם במדרי' ובחינה זו שייך ענין הספי', רק שהם בבחי' ספי' אין קץ, דבעלות הרצון הן ע"ס כנ"ל, וקודם עלות

דגאולה, לכם ראש חדשים וראשון הוא לכם לחדשי השנה להיות חזק באמונה בטחון ותקוה, והיינו דאור הגאולה דראש חדשים דחדש הגאולה יאיר בכל חדשי השנה.

בס"ד, ב' ניסן, רצ"ד.

א"ר אלעזר עתידין צדיקים שיאמרו לפניהם קדוש כדרך שאומר לפני הקב"ה (ב"ב עה, ב). והנה בתחלה אומר עתידין צדיקי' לשון רבים, ואח"כ אומר כדרך שאומר לשון יחיד. דלכאוי' הול"ל ל' רבים כדרך שאומרים לפני הקב"ה. והנה מאמר זה טובב הולך על המאמר שקודם לו א"ר יוחנן עתידין צדיקים שנקראין על שמו של הקב"ה, דכל זה היינו אמירת קדוש וזה שנקראין על שמו של הקב"ה הוא שכון של הצדיקים לע"ל עבוד עבודתן ויגיעתן בעלמא דין. דהנה ארוז"ל (כתובות ה, א) גדולים מעשה צדיקים יותר ממעשי שמים וארץ, דאלו במעשה שו"א כתיב אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים, ואלו במעשה ידיהם של צדיקים כתיב מכון לשבתך פעלת הוי' מקדש ה' כוננו ידיך, ופרש"י מקדש מעשה ידי צדיקים הוא, דזהו עבודתן ויגיעתן של הצדיקים לעורר בכל אחד ואחד מישראל להיות מוחו ולבו מכון לשבתו ית' ע"י העסק בתורה ועבודה שבלב בעסק התפלה בכירור וזיווך המדות, והם בונים מקדש ה' בלב כל אחד ואחד מישראל, אשר בגלל זאת באים הם על שחרם בג"ע בגילויים נעלים ונפלאים, ובהגילויים דלעתיד זוכים שאומרין לפניהם קדוש ונקראים על שמו של הקב"ה. וצ"ל מהו"ע מעלת השכר באמירת קדוש, ובמה שנקראים על שמו של הקב"ה, מהו"ע מעלת השם שזהו שכר היותר נעלה עבור עבודתם ויגיעתם של הצדיקים במס"נ כל ימי חייהם בעלמא דין. גם צריכים להבינ* שרש ענין המנהג שנהגו כל ישראל לקרא שם ילדיהם הנולדים על שמות הצדיקים הידועים והמפורסמים.

ולהבין זה ילהק"ת משנת"ל מ"ש בזהר דכל ענין התומ"צ הוא לאתתקנא רזא דשמי', דע"י המצות ממשיכים אוא"ס במדות וספי' העליונות, וענין לאתתקנא רזא דשמי' הוא בחי' שמו הגדול האוא"ס שלפני הצמצום שנתעלם בשביל בנין העולמות והוא הגילוי דשם הוי'. ונת' ב' טעמים במה שנקראים שמות, א' שהשם

שמות אשר כל שם ושם הוא בספי' ומדה ידועה ממדותיו של הקב"ה, דשם אל בחדש ושם אלקים בגבורה, דבכדי שיומשך מאוא"ס דלאו מכל אינון מדות איהו כלל במדת החדש שיהי' עולם חסד יבנה הוא בחי' שם והארה לבד, וכמו"כ במדת הגבו' וכן בכל המדות הכל הוא רק אורות וגילויים שהן הארה לבד, והם הארות הבאים ע"י הצמצום, כי אינו בערך כלל שמאוא"ס יומשך בהמדות ורק ע"י הצמצום נמשך הארה שמתלבש בהמדות, ובכדי שתהי' המשכה זו והתלבשות זאת זהו ע"י המצות דרמ"ח פקודין רמ"ח אברים דמלכא שזהו בחי' החיות פנימי דאברין דמלכא, והיינו דע"י מצוה זו נמשך אוא"ס במדה זו וע"י מדה אחרת נמשך במדה שני', וזהו רזא דשמי' האוא"ס הנמשך ע"י המצות. אך עיקר ענין לאתקנא רזא דשמי' הוא להמשיך בחי' שמו הגדול וכמא' עד שלא נבה"ע ה' הוא ושמו בלבד שהוא בחי' אוא"ס שלפנה"צ והיינו האוא"ס שנתעלם בשביל העולמות, דקודם הצמצום ה' האוא"ס מאיר בגילוי ולא ה' מקום לעמידת העולמות, ונתצמצם ונתעלם האור, וע"י התומ"צ ממשיכים גילוי האוא"ס. דהנה כתיב וארא אל אברהם וגו' ושמי' הוי' לא נודעתי להם, דהשית אלפי שני דהוה עלמא הנה שני אלפים תהו שני אלפים תורה שני אלפים ימות המשיח, ובשני אלפים תהו לא ה' גילוי שם הוי', ואפי' להאבות שהיו תחלת שני אלפים תורה לא ה' גילוי שם הוי', והיינו דכשם שבתחלת הבריאה ממש במע"ב אינו נזכר שם הוי', דל"ב פעמים אלקי' נא' במע"ב ושם הוי' לא נאמר עד אחר השבת דכתיב ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים, הנה כמו"כ בתחלת ברה"ע לא ה' גילוי שם הוי' עד משה. והיינו* דכמו שבימים הנה שבת שהוא שביעי לימים נמשך הגילוי דשם הוי', וכמ"ש שער החצר הפנימית הפונה קדים סגור יהי' ששת ימי המעשה וביום השבת יפתח, ימי המעשה וביום השבת ר"ת שם הוי' כסדרו, או המעשה וביום השבת יפתח ר"ת שם הוי' למפרע, והיינו דבשבת מאיר גילוי שם הוי' וכמ"ש שבת להוי'. כמו"כ אפי' להאבות הגם שעשו הכנה למ"ת מ"מ ושמי הוי' לא נודעתי להם, רק למשה שהי' דור שביעי לאברהם נגלה שם הוי', דבתחלת שליחותו נא' לו שם הוי' כ"פ, ומקרא מלא דבר הכתוב וידבר הוי' אל משה ויאמר אליו אני הוי', דכל תוכן מאמר ה' למשה במקרא זה הוא שנגלה לו שם הוי', ולא זו בלבד שנגלה לו שם הוי' אלא עוד נצטוה לגלות שם הוי' לכנס"י, דזהו"ע הצווי לכן אמר לבנ"י אני הוי' שנצטוה לגלות לכנס"י שם הוי' מה שלהאבות לא נודע, וזהו לאתקנא רזא דשמי' השם שהוא רז לגבי עולמות, שהרי נתעלם בשביל העולמות, וגם להאבות לא נתגלה כ"א למשה, ולנש"י מתגלה ע"י התורה, וזהו רזא דשמי' שהוא רז וסוד, אבל מתגלה הוא ע"י תומ"צ, וכמו שאנו אומר' וקרבתנו מלכנו לשמך הגדול גילוי בחי' שמו הגדול. ובעומק הענין ידוע הוא דהו' שמות שאינם נמחקים ישנם גם באוא"ס שלפני הצמצום, דהנה כתיב אל אלקים הוי' דבר ויקרא ארץ ואי' בזהר דהג' שמות הן הג"ת, ובילקוט ע"פ

* כאן סימן בכתי"ק להוסיף הגהה, אך לפועל לא נרשמה.

* בהמשך המאמר שלפנינו אינו מבאר ביאור עלקושיא זו, וראה סה"מ תרפ"ז ע' קסב.

אל אלקים הוי' הוא יודע דבג' שמות אלו ברא הקב"ה את העולם, ומבואר במ"א שהן בחי' חג"ת הנעלמים הכוללים כל ענין הגילויים שבעולמות, דשם אל הוא בחי' חסד הנעלם והוא בחי' אוא"ס שהי' ממלא מקום החלל, ושם אלקים הוא בחי' גבורה הנעלמה שרש ומקור הצמצום, שהרי זה שהי' הצמצום הרי הי' ע"ז שרש באוא"ס שלפה"צ והיינו בחי' גבו' הנעלמה, ושם הוי' הוא בחי' ת"ת הנעלמה שרש ומקור הקו. וכמו"כ יש כל הז' שמות באוא"ס שלפה"צ והן בחי' ע"ס הגנוזות, דשרשן הוא באוא"ס שלפה"צ, ושם הן בחי' שמות להורות ע"ז שאינן בבחי' מציאות, כמו השם באדם שאינו בו באותה המציאו' כמו המציאו' של הכחות שהן בבחי' מציאות, דבכחות הנה גם כחות העצמי' ההיוליים הגם שאינם במציאות דבר כלל הרי מ"מ הן כחות, אבל השם אינו כמו מציאות הכחות. דהכחות נמצאים בהעלם וישנם כמו שהן עצמי' אבל השם אינו נמצא כ"כ בהעלם והוא רק הארה לבד, וזהו"ע השמות להורות שהם הארה לבד.

אמנם

יש עוד טעם מה שנקראים בשם שמות, דעם היות שהן הארה והאור הרי אין בו מן העצם, כי ענינו מה שהוא מעין העצם אבל העצם מובדל מן האור בכלל, ובפרט הארה שאינו נחשב לכלום, ולכן נקראים בתואר שמות להורות שהם הארה בלבד, אבל עם זה הרי יש מעלה נפלאה בשם דע"י הבלתי מציאות שלו נמשך ומתגלה מציאות עצמי, ומהאי טעמא נקראים שמות להורות על גודל מעלתן בהבלתי מציאות מצד עצמן, אבל בהן ועל ידן נעשה מציאות ממש בגילויים נפלאים ונעלים מה שלא הי' תחלה כלל. וכמו בענין השבחים כשמשבחים לאדם בשם חכם חסדן וגבור עד"מ, הנה ע"י השבח שמשבחים אותו נמצא ונתחדש בו ענין החכמה החדש והגבו' בפועל בגילויים נעלים ונשגבים, והיינו דלא מיבעי שאין בו גילוי חכ' במוחו, אלא אפי' גם כשהחכמה אינה נמצאת אפילו בהמשכה הנעלמת, דידוע דבגילוי החכ' יש בזה סדר מסודר, דתחלה באה בהמשכה נעלמת וגם אז הרי א"ז הכרח כלל שההמשכה הנעלמת תתגלה ויכול להיות שלא תתגלה כלל, וכאן הוא דגם בהמשכה הנעלמת לא נמצא החכ' ושכל, מ"מ הנה ע"י השבח שמשבחים אותו בשם חכם נמצא אצלו חכ' ושכל מכה ההיולי העצמי, היינו דע"י השבח נמצא דבר מופלא ונשגב מה שהוא בעצמו אינו יודע מזה כלל, וגם לא הי' בהשערה אצלו כלל, ובאמת הנה לולא השבח לא הי' מתגלה אצלו גילויים אלו כלל כי הן המה כמוסים וחתומים בעצמות כח ההיולי העצמי ורק ע"י השבח הוא שנמצא ומתגלה. וכמו שאנו רואים במוחש בשני גבורים המתאבקים הנה ע"י קריאת השם שקוראים בשמו מעוררים בו כח פנימי בגילוי כח הגבורה מכה ההיולי העצמי, וכש"כ בשבח החכ' ושכל שמעורר כח ההיולי העצמי. והדוגמא מזה יובן למעלה דע"י קריאת שם חכים נעשה בחי' מקור להאציל בחי' חכמה, רק בזה אין הנמשל דומה למשל, דבאדם הנה המקור היינו כח ההיולי העצמי דחכ' חסד וגבו' ישנו גם קודם הקריאה, ובהנמשל למעלה הוא דגם

המקור לא יש במציאות כלל וע"י קריאת שם נעשה המקור להאציל בחי' החכמה, ומ"מ הי' בחי' שמות וספיי, דכ"ז שייך בבחי' עלות הרצון, וכדאי' בפרד"ס בשער הצמצות פ"ג דכאשר עלה ברצונו ית' להוות ולהאציל אצ"י הטהור והקדוש אז נאצל ונצטייר כולו בעצמותו כו', והיינו דרק בעלות הרצון שייך ענין השמות והע"ס הגנוזות, דמאחר שזהו עליית הרצון על אצ"י הי' בחי' שייכות אל האצ"י, לכן שייך שם בחי' ע"ס הגנוזות, אבל באוא"ס שקודם עלות הרצון שאינו בבחי' שייכות אל העולמות אינו שייך בחי' שמות וספיי. דזהו הב' בחי' ומדרי' דקדש וקדוש שבאוא"ס שלפני הצמצום, דקדש הוא מלה בגרמי' היינו שמובדל לגמרי, וקדוש קדש ו' דוא"ו מורה על הגילוי דעם היותו בבחי' הבדלה הי' מ"מ בבחי' המשכה וגילוי, דהאוא"ס שקודם עלות הרצון הוא בחי' קדש, והאוא"ס דעלות הרצון הוא בחי' קדוש. דהנה מ"ש עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד זהו באוא"ס שקודם עלות הרצון, דעל מאמר זה עד שלא נבה"ע כ' העה"ק דה"ה עד שלא נאצל אצ"י העליון, ובחי' ע"ס הגנוזות שהן בבחי' עלות הרצון כנ"ל זהו בחי' אצ"י דכללות, וא"כ מ"ש עד שלא נבה"ע היינו עד שלא נאצל האצ"י הי' הוא ושמו בלבד היינו בחי' אוא"ס שקודם עלות הרצון, דבחי' ומדרי' זו היא בחי' שמו שם א', דבעלות הרצון הי' שמות ל' רבים שהם ז' שמות ובפרטי' הן עשר שמות והו"ע ע"ס הגנוזות, אבל באוא"ס שקודם עלות הרצון הוא שם א'. דבחי' השמות הגם שזהו באוא"ס שלפה"צ מ"מ הי' באין ערוך לגבי בחי' שמו היינו בחי' הכללי' דאוא"ס, מצד ב' טעמים, הא' שהרי הן שמות פרטי', והב' והוא העיקר מפני שהן בבחי' עלות הרצון וא"כ הרי נתחדשו, שהרי כשעלה ברצונו להאציל אז נאצלו ונצטיירו, הרי זהו שנתחדש בעלות הרצון. ועם היות דאוא"ס נק' אין סוף ולא אין לו תחלה לפי שיש לו תחלה והוא ג"כ מחודש כעין שקדמו ההעדר, וטעם הדבר מפני שהוא גילוי רצוני, דאור הוא גילוי ואינו מוכרח ח"ו בהגילויים כ"א הוא גילוי רצוני, וכל גילוי רצוני הי' כמו שקדמו ההעדר, ומ"מ הנה אחר כ"ז הרי אינו בבחי' התחלה ובבחי' התחדשות כמו ע"ס הגנוזות שבבחי' עלות הרצון. ומאחר שהשמות הן באין ערוך לגבי בחי' שמו, הרי בחי' שמו הוא רז וסוד לגבי בחי' השמות, וזהו"ע לאתקנא רזא דשמי' להמשיך בחי' שמו דהיינו בחי' אוא"ס שקודם עלות הרצון, וזהו התחדשות ההמשכה לאחר הצמצום לגבי כמו שהי' קודם הצמצום דע"י תומ"צ ממשיכים בחי' אוא"ס שקודם עלות הרצון, דאוא"ס שהי' ממלא מקום החלל קודם הצמצום הוא בחי' אחרונה שבהאור שבוה הי' העלות הרצון, ותומ"צ הן לאתקנא רזא דשמי' בחי' אוא"ס שקודם עלות הרצון. וזהו החדש הזה שהוא ניסן חדש של גאולה הוא רק לכם לנש"י, וחדוש זה דגאולה הוא ראש ועליון לכל עניני התחדשו', וע"י העבודה דתומ"צ שהו"ע לאתקנא רזא דשמי' להמשיך בחינת אוא"ס שקודם עלות הרצון, הנה המשכה זו יהי' לכם ראשון גם בחדשי השנה. ובעבודה הוא חדש דברה"ע הוא העבודה דתורה, דבשביל התומ"צ נבה"ע ובריאת העולם הוא ע"י התורה, וחדש הגאולה הוא העבודה באמונה בטחון ותקוה. וזהו החדש הזה דחדש